

**PROGRAMĂ ANALITICĂ
2008-2009**

DENUMIRE: HERMENEUTICA LIMBAJULUI VIZUAL

COD: DP121

TITULAR CURS: Prof. Univ. Dr. Liviu Suhar

FORMA: ȘCOALĂ DOCTORALĂ

SPECIALIZARE: ARTE VIZUALE

TIP DISCIPLINĂ: OPȚIONALE

AN STUDII: I

NR. ORE SĂPTĂMÂNNALE: 1 oră curs, 1 oră seminar

TOTAL ORE: 28 ore curs, 28 ore seminar

NR. CREDITE: 6 + 6

An de studiu	Anul I	
	Sem. 1	Sem. 2
Nr. ore/săpt.	1C+1S	1C+1S
Nr. ore/semestru	28	28
Nr. total ore/an	56	
Nr. total credite/an	12 (6+6)	
Forma de evaluare	C	E

DISCIPLINE CORELATE: Iconografie, Istoria Artei universale, istoria artei românești, estetica artelor vizuale

OBIECTIVUL DISCIPLINEI:

- Furnizarea unor pachete de informații privitoare la istoria artei medievale din România văzută din perspectivă comparativă
- Prezentarea principalelor momente din evoluția arhitecturii și artei universale
- Oferirea posibilității pentru studenți de a înțelege diferențele de gândire și viziune dintre arta din România și cea din Europa și SUA
- În cadrul seminariilor, prin referate și analize pe obiect se urmărește dezvoltarea capacității studenților de a profunziona hermeneutica limbajului vizual

Disciplina propune următoarele obiective:

- Transmiterea cunoștințelor la un nivel compatibil cu standardul unei școli doctorale moderne;
- Formarea deprinderilor studenților pentru analiza pluridisciplinară a operei de artă;
- Furnizarea unei bibliografii care să deschidă gustul studenților pentru înțelegerea și interpretarea fenomenului artistic vizual și pentru evaluarea sa dintr-o perspectivă modernă.

METODOLOGIE:

- Abordare didactică (expuneri/prelegeri pe bază de imagini, acțiuni interactive, studii individuale)
- Abordare specială (documentare în biblioteci și arhive, vizite în muzee, la monumente istorice, pe șantiere de pictură din nou și de restaurare)

EVALUARE: Activitatea studenților este examinată analitic și evaluată individual sau sub forma colectivă prin :

- Parcurgerea completă a temelor propuse în PROGRAMUL ANALITICĂ;
- Gradul de însușire a cunoștințelor teoretice și capacitatea de analiză
- Evaluarea critică a bibliografiei
- Capacitatea de asimilare a informației și implicarea în realizarea programului impus de disciplină, timpul investit în realizarea referatelor și în studierea bibliografiei.

Metode de evaluare:

- Discuții și analize individuale sau colective ale unor opere;
- Participarea individuală a studenților la motivarea și susținerea referatelor;
- Analiza capacităților de a analiza critic bibliografia și metodologia de redactare a referatelor;
- Consulting între cadrele didactice de la Școala doctorală a Facultății de Arte Plastice, Arte Decorative și Design a Universității de Arte „G. Enescu” din Iași
- Colocviu la finele semestrului I;
- Examen teoretic final;

CONȚINUT TEMATIC: Studiul teoretic va fi efectuat sub forma unui curs, al unui expozeu cu rolul de a prezenta principiile și noțiunile specifice care formează conținutul disciplinei Hermeneutica limbajului vizual

Seminarul este axat pe aprofundarea unor aspecte particulare ale tematicii alese pentru studiu.

SEM .I.

I. Despre elementele limbajului vizual și evoluția lor.

1. Punctul, linia, suprafața, volumul, mișcarea.
2. Forma. Categorii de forme și semnificațiile lor expresive.
3. Semnul plastic, simbolul, metafora plastică

II. Spațiul în artele vizuale

1. Conceptul de spațiu și raportul său cu timpul
2. O istorie a sistemelor de reprezentare a spațiului – spațiul bidimensional; spațiul tridimensional; spațiul virtual ș.a.
3. Despre trucuri, iluzionări, anamorfoze. Interpretări ale sintagmelor „înăuntru” și „în afară”; „aici” și „dincolo”; „aproape” – „departe”; „mare” – „mic”; etc. Între realitate și ficțiune; între real și ireal.
4. De la spațiul bidimensional la spațiul virtual – un parcurs cu semnificative stații istorice – comentarii, analize, studii de caz
5. Timpul și reprezentarea lui în artele vizuale.
6. Relația figurii reprezentată cu mijloacele artelor vizuale cu spațiul – reprezentări în pictură, sculptură, arhitectură, artele decorative, artele spectacolului, videoart – analize și comentarii, studii de caz.

SEM .II.

III. Obiectul – o metaforă plastică permanentă – semnificații, simbolistică, funcționalitate

1. Omniprezența „naturii statice” (în sens general) în reprezentările specifice artelor vizuale dealungul istoriei. Analize, comentarii, studii de caz.
2. Relația obiect – figură umană; obiectul „personaj”; umanizarea obiectului și funcțiile expresiv plastice, în compozițiile din domeniul artelor vizuale.

- IV. 1. Lumina și umbra – vehicule ale expresivității în artele vizuale. Concepte de interpretare.

2. Dimensiunile temporale ale luminii și umbrei și reflectarea lor în operele de artă (pictură, sculptură, gravură, arte decorative, arhitectură, film, etc.)

V. **Interferența limbajelor artelor vizuale cu cele ale muzicii, artelor spectacolului, filmului, media. Sincretismul artelor și noile raporturi cu receptorii.**

Bibliografie orientativă

1. Ailincăi Cornel – „Opera fereastră”, Ed. Dacia Cluj
2. Albert, Leon Battista – „Despre pictură”, Ed. Meridiane 1969
3. Arbore Grigore – „Forma ca viziune”, Ed. Meridiane 1984
4. Arnheim Rudolf – „Arta și percepția vizuală”, Ed. Meridiane 1979
5. Arnheim Rudolf – „Forța centrului vizual”, Ed. Meridiane 1995
6. Argan Carla Giulia – „Walter Gropius și Bauhausul”, Ed. Meridiane 1976
7. Assunto Rosario – „Peisajul și estetica”, Ed. Meridiane 1986
8. Baltrusaitis Jurgis – „Anamorfoze”, Ed. Meridiane 1975
9. Berger Rene – „Artă și comunicare”, Ed. Meridiane 1982
10. Bialostocki Jan – „O istorie a teoriilor despre artă”, Ed. Meridiane 1977
11. Boia Lucian – „Între înger și fiară”, Ed. Humanitas 2003
12. Boia Lucian – „Pentru o istorie a imaginarului”, Ed. Humanitas 2006
13. Bouleau Charles – „Geometria secretă a pictorilor”, Ed. Meridiane 1979
14. Brion Marcel – „Arta abstractă”, Ed. Meridiane 1972
15. Cezanne Paul – „Scrisori”, Ed. Meridiane București 1972
16. Charbonnier Georges – „Monologul pictorului”, Ed. Meridiane 1974
17. Chevalier Jean – „Dicționar de simboluri”, vol. I, II, III, Ed. Artemis 1995
Gheerbrant Alain
18. Covrthion Pierre – „Curenți și tendințe în arta sec. XX”, Ed. Meridiane 1973
19. Covrthion Pierre – „Dicționar de artă”, vol. I și II, Ed. Meridiane 1995
20. Delacroix Henri – „Psihologia artei”, Ed. Meridiane 1973
21. Durand Gilbert – „Arte și arhetipuri”, Ed. Meridiane 2003
22. Elsen Albert – „Temele artei”, Ed. Meridiane 1983
23. Evseev Ivan – „Dicționar de simboluri și arhetipuri culturale”, Ed. Amarcord
Timișoara 1994
24. Francastel Pierre – „Impresionismul”, Ed. Meridiane 1977
25. Fran castel Pierre – „Realitatea figurativă”, Ed. Meridiane 1977
26. Ghyka C. Matila – „Estetica și teoria artei”, Ed. Șt. și enciclopedică 1987
27. Grigorescu Dan – „Istoria unei generații pierdute”, Ed. Eminescu 1980
28. Gombrich H.E. – „Artă și iluzie”, Ed. Meridiane 1973
29. Guenon Rene – „Simboluri ale științei sacre”, Ed. Humanitas 1997
30. Huyghe Rene – „Puterea imaginii”, Ed. Meridiane 1971
31. Huyghe Rene - „Dialog cu vizibilul”, Ed. Meridiane 1987
32. Hasan Ivonne – „Paul Klee și pictura modernă”, Ed. Meridiane 1999
33. Hofmann Werner – „Fundamentele artei moderne”, vol. I și II, Ed. Meridiane 1977
34. Ionescu Silvan – Adrian – „Învățământul artistic românesc 1830 – 1892”, Ed. Meridiane
1999
35. Kagan M.S. – „Morfologia artei”, Ed. Meridiane 1979
36. Klein Robert – „Forma și inteligibilul”, vol. I și II, Ed. Meridiane 1977
37. Lamazzo Paolo Gian – „Manierism, artă și teorie”, Ed. Meridiane 1974
Zuccaro Federico
38. Laneyrie – Dagen Nadeije – „Pictura – din tainele atelierelor”, Ed. Rao, 2004

39. Laneyrie – Dagen Nadeije – „Pictura – secrete și dezvăluiri”, Ed. Rao, 2002
40. Leonardo da Vinci – „Tratat despre pictură”, Ed. Meridiane, 1971
41. Livio Mario – „Secțiunea de aur”, Ed. Humanitas 2005
42. Lutzeber Heinrich – „Drumuri spre artă”, vol. I și II, Ed. Meridiane 1986
43. Maltese Carrado – „Ghid pentru studiul istoriei artei”, Ed. Meridiane 1979
44. Micheli Mario – „Avangarda artistică a sec. XX”, Ed. Meridiane 1968
45. Mocanu Titus – „Morfologia artei moderne”, Ed. Meridiane 1973
46. Oroveanu Anca – „Teoria europeană a artei și psihanaliza”, Ed. Meridiane 2000
47. Prudhon Joseph – Pierre – „Principiul artei și destinația ei socială”, Ed. Meridiane 1987
48. Prut Constantin – „Calea rătăcită. O privire asupra artei populare românești”, Ed. Meridiane 1991
49. Prut Constantin – „Dicționar de artă modernă și contemporană”, Ed. Univers enciclopedic 2002
50. Read Herbert – „Originile formei în artă”, Ed. Univers 1971
51. Roger Caillois – „Abordări ale imaginarului”, Ed. Nemira 2001
52. Sedlmayr Hans – „Pierderea măsurii”, Ed. Meridiane 2001
53. Solier de Rene – „Arta și imaginarul”, Ed. Meridiane 1978
54. Sendrail Marcel – „Înțelepciunea formelor” - Ed. Meridiane 1983
55. Stoichiță V. Jeronim – „Scurtă istorie a umbrei”, Ed. Humanitas 1998
56. Stoichiță V. Jeronim – „Efectul Don Quijote”, Ed. Humanitas 1995
57. Stoichiță V. Jeronim – „Instaurarea tabloului”, Ed. Meridiane 1999
58. Stoichiță V. Jeronim – „Vezi?”, Ed. Humanitas 2008
59. Stoichiță V. Jeronim – „Creatorul și umbra”, Ed. Humanitas 2008
60. Suhar Liviu – „Natura moartă în pictura românească”, Ed. Tehnopress 2005
61. Suhar Liviu – „Natura moartă în opera lui C.D.Stahi”, Ed. Cronica 2004
62. Suhar Liviu – „Punctul acel nimic al universului” (volum colectiv), Ed. Artes
63. Titu Alexandra – „Experimentul în arta românească după 1960”, Ed. Meridiane 2002
64. Wind Edgar – „Artă și anarhie”, Ed. Meridiane 1979
65. Revisra Arta – colecția integrală